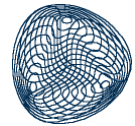

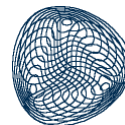
SÕIDUKI JUHTIMINE ALKOHOLI JA NARKOOTIKUMI MÕJU ALL 10/2014

UURINGU METOODIKA JA VALIM

- **Üldkogum:** üle14-aastane Eesti elanikkond ~ 1 113 355 inimest (Statistikaamet, 01.01.2013 seisuga)
- **Meetod:** Omnibuss (CAPI)
- **Valimi koostamine:** kasutati üldkogumi proportsionaalset mudelit, hiljem tulemused kaaluti üldkogumile vastavaks maakonna, asulatüübi, soo, vanuse ja rahvuse järgi.
- **Planeeritud valim:** 1000
- **Tegelik valim** (vastanute arv): 1007
- **Valimiviga:** 1000 vastaja puhul $\pm 3,1\%$, väiksemat gruppide vaatlemisel või viga olla suurem
- **Küsitlusperiood:** 10.09 - 05.10.2014
- **Küsitluse pikkus:** 5 lehekülge

- **Vastutajad:**
 - Tellijapoolne kontaktisik Vitali Nester
 - Uuringu projektijuht ja aruande koostamine Liis Grünberg
 - Valim, ankeedi programmeerimine ja andmetöötlus Reijo Pohl
 - Küsitlustöö koordineerimine Marina Karpištšenko

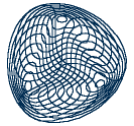
I

Alkoholi ja narkootikumide tarbimine

I Alkoholi ja narkootikumide tarbimine

KOKKUVÕTE

ALKOHOLI JA NARKOOTIKUMIDE TARBIMINE

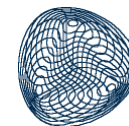
- **Üle 14-aastasest elanikkonnast on alkoholi tarbinud $94 \pm 1,5\%$, so 95% tõenäosusega 1024 500 – 1 058 300 vastavas eas elanikku**, sh viimase poole aasta jooksul on neist alkoholi tarbinud 85%, so 861 - 916 tuhat elanikku.
- Alkoholi on tarbinud sagedamini mehed, 25-64-aastased ja kõrgeimasse sissetulekugruppi kuulujad, viimase poole aasta jooksul on alkoholi tarbinud keskmisest sagedamini aga ka 35-49-aastased, Kesk- ja Lõuna-Eesti, samuti väiksemate linnade elanikud.
- **Üle 14-aastasest elanikkonnast on narkootikume tarbinud $6 \pm 1,5\%$, so 95% tõenäosusega 54 – 88 tuhat elanikku.**
- Narkootikume on tarbinud sagedamini samuti mehed, 15-34-aastased ja kõrgemasse sissetulekugruppi kuulujad ja tallinlased. Narkootikume pole üldse tarbinud üle 65-aastased. Kõik narkootikume tarbinud on proovinud ka alkoholi.

ESMAKORDNE ALKOHOLI TARBIMISE VANUS

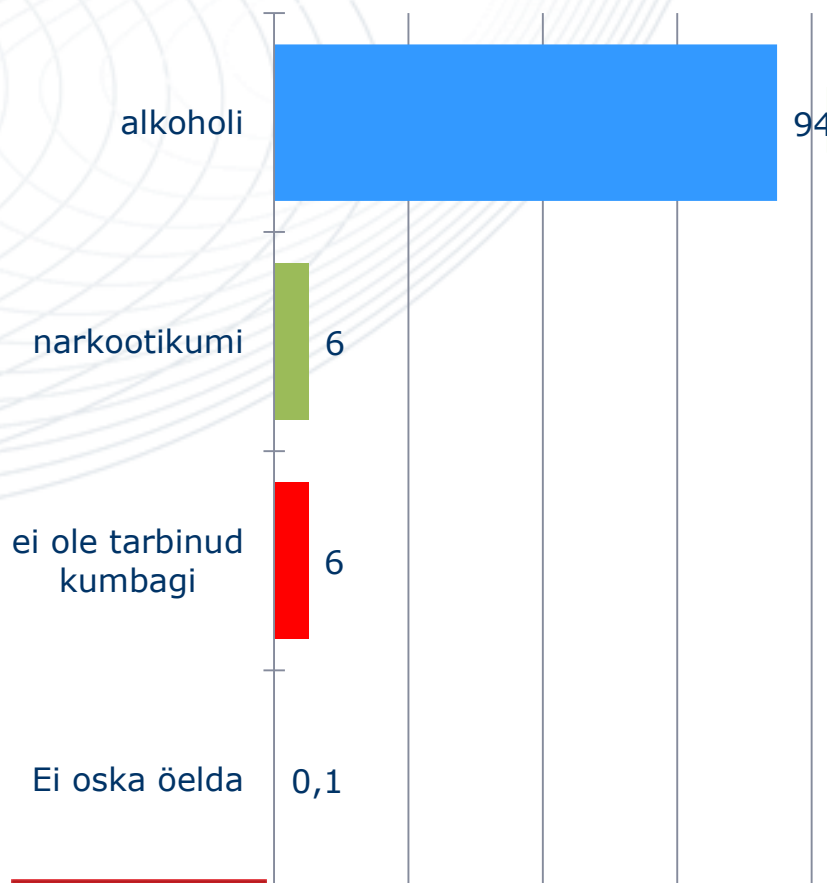
- Alkoholi proovimise osas ei ole ühte kindlat eristuvat vanusevahemikku. Küll eristub, et enne 15-aastaseks saamist on alkoholi tarbinud sagedamini praegused noored (15-24-aastased), mehed ja eestlased; samas kui 20-aastaselt või hiljem on sellega tutvust teinud sagedamini praegused 65-aastased või vanemad, naised ja mitte-eestlased.

I Alkoholi ja narkootikumide tarbimine

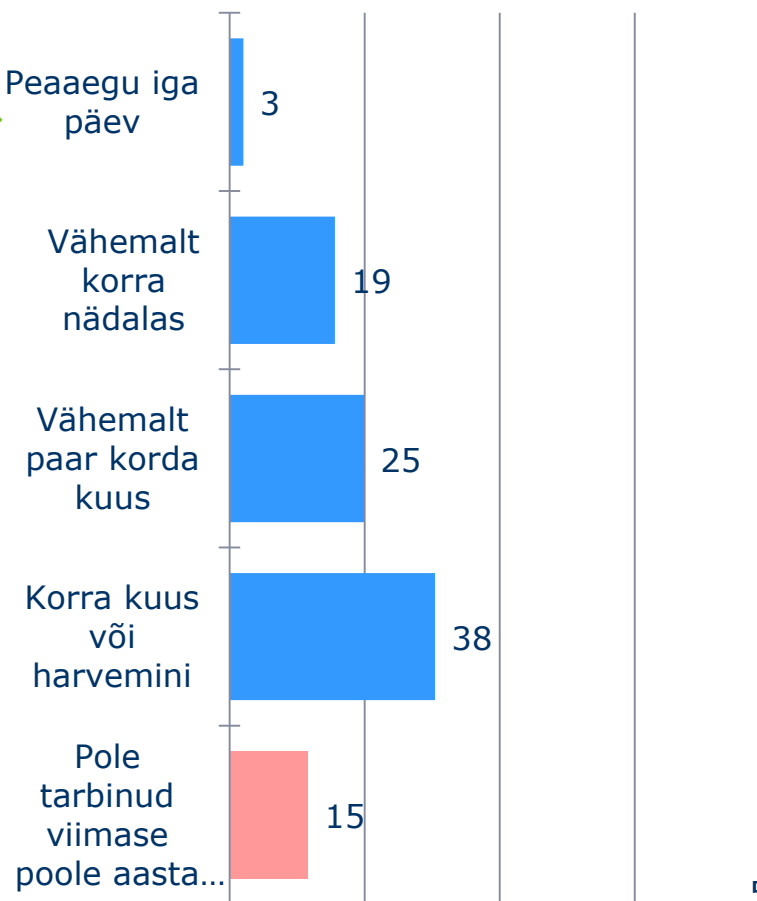
Alkoholi ja narkootikumide tarbimine ja alkoholi tarbimise sagedus

Kas Te olete oma elus vähemalt korra tarbinud ... ?
n=1007

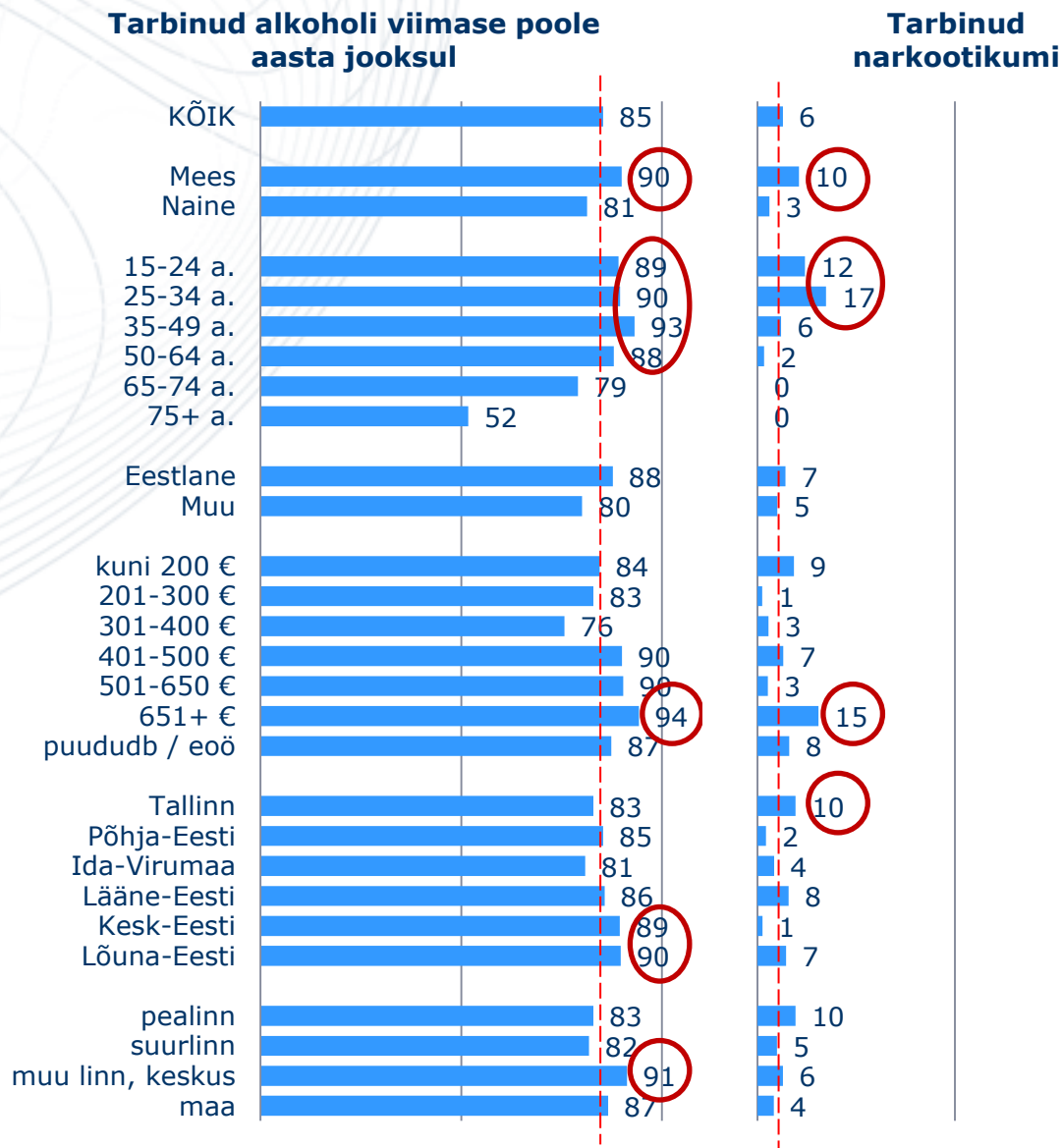
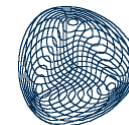

Kui sageli Te olete tarbinud alkoholi viimase poole aasta jooksul?
n=950 (on tarbinud alkoholi)

I Alkoholi ja narkootikumide tarbimine

Alkoholi ja narkootikumide tarbijad

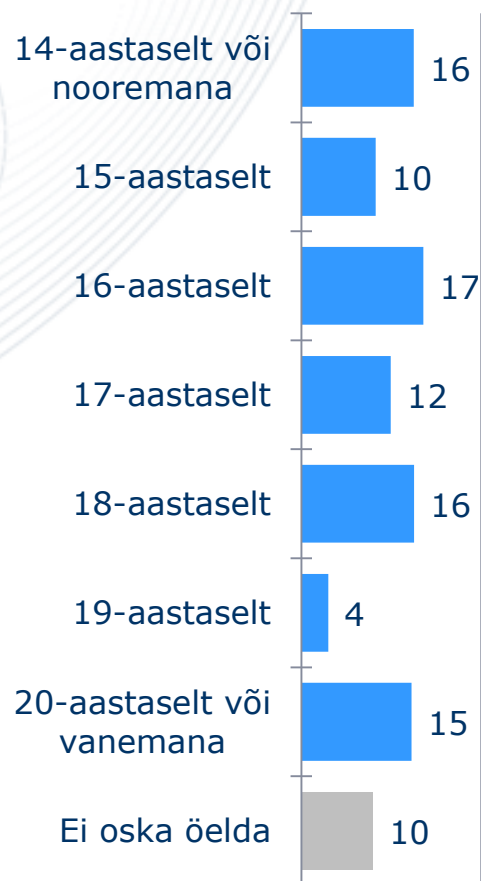
I Alkoholi ja narkootikumide tarbimine

Esmakordne alkoholi tarbimise vanus

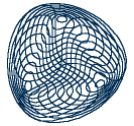
Kui vanalt Te tarbisite esimest korda alkoholi?

n=950 (on tarbinud alkoholi)

I Alkoholi ja narkootikumide tarbimine

KOKKUVÕTE

ALKOHOLI TARBIMISE ARVATAV PÕHJUS

- Vastajatel paluti nimetada vabas vormis, miks nende arvates alkoholi tarbitakse. Hiljem sarnase sisuga vastused rühmitati ühise nimetaja alla, et mõista põhjenduste ulatust. Keskmiselt toodi välja 1,3 erinevat põhjust, vastamata jättis 11%.
- **Peamiseks alkoholi tarbimise põhjuseks peetakse selle meeleolu/tuju tõstvaid omadusi, mis kaasnevad seltskonna, peo ja lõbuga (37%)** – sagedamini tõid seda põhjust välja naised (42%) ja 15-24-aastased (48%).
- Ligikaudu viiendiku poolt nimetati alkoholi tarbimise põhjustena ka selle lõõgastavaid kui ka mure ja stressi leevendavaid omadusi. Alkoholi tarbimise lõõgastavat toimet nimetasid sagedamini 35-49-aastased (29%), eestlased (25%) ja kõrgeimasse sissetulekugruppi kuulujad (32%); mure ja stressi leevendavat toimet aga mitte-eestlased (26%) ja madalaimasse sissetulekugruppi kuulujad (39%).
- Muid vastuseid nimetas juba vähem kui kümnendik elanikkonnast, sh pidas alkoholi tarbimist lolluseks või rumaluseks sagedamini 65-74-aastane elanikkond (11%) ja igavuse peletajaks või ajaviitmise võimaluseks mitte-eestlased (10%).

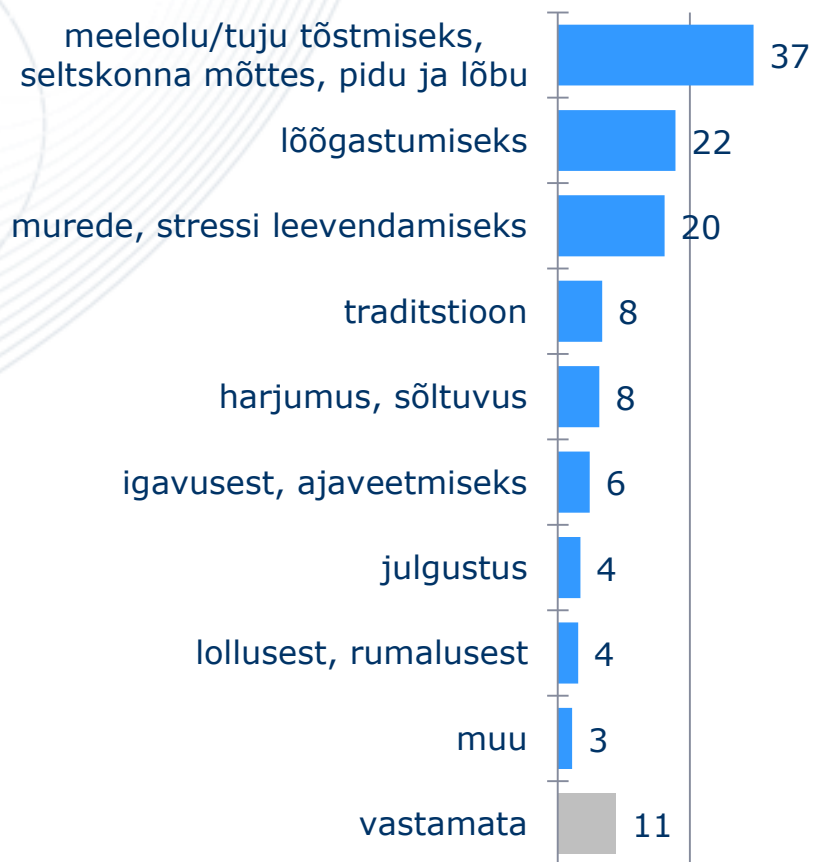
I Alkoholi ja narkootikumide tarbimine

Alkoholi tarbimise arvatav põhjus

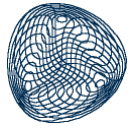
Miks Teie arvates alkoholi tarbitakse?

n=1007 (kõik)

I Alkoholi ja narkootikumide tarbimine

KOKKUVÕTE

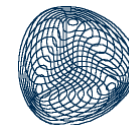

TEADLIKKUS ALKOHOLI MÕJUST

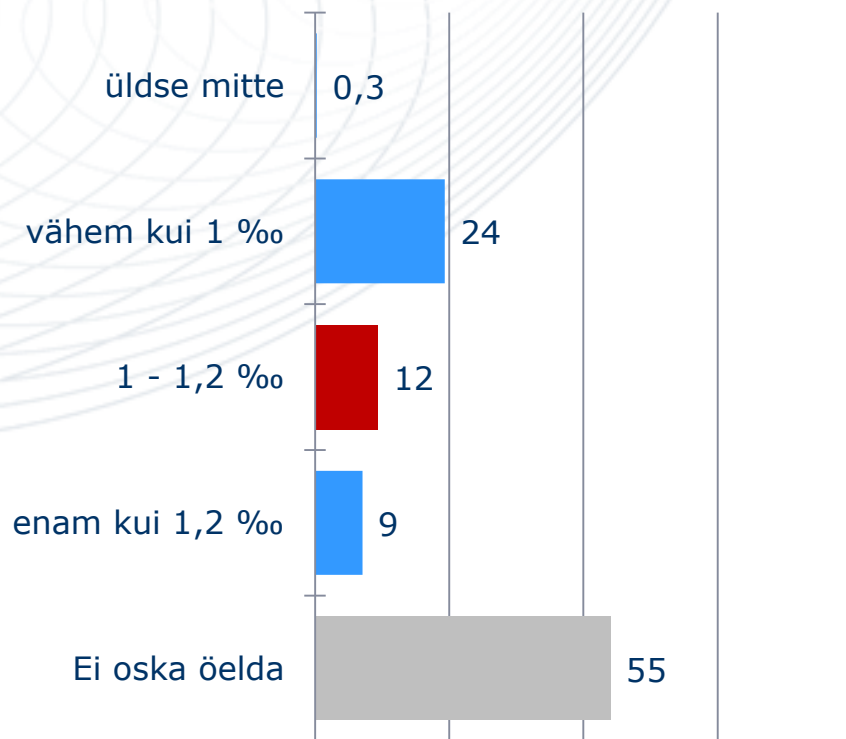
- Meeste teadmisi alkoholi mõjust testiti küsimusega: “Kui 80 kg kaaluv noormees tarbib 30 minuti jooksul kolm 5%-se alkoholi sisaldusega pooleliitrist õlut, siis kui kõrge on tema vere alkoholisisaldus 30 minutit peale õlle joomise lõpetamisest?”. Õige vastus oli 1,07‰, sobivaks pidasime vastuseid vahemikus **1 – 1,2‰**. Vastava vastuse andis vaid **12% meestest**. Pea neljandik arvas, et tekkiv alkoholi sisaldus veres on madalam ja pea kümnendik, et see on kõrgem; üldse ei osanud vastata 55% meestest.
- Naiste teadmisi alkoholi mõjust testiti küsimusega: “Kui 55 kg kaaluv naine tarbib 30 minuti jooksul kolm 5%-se alkoholi sisaldusega pooleliitrist siidrit, siis kui kõrge on tema vere alkoholisisaldus 30 minutit peale siidri joomise lõpetamisest?”. Õige vastus oli 1,81‰, sobivaks pidasime vastuseid vahemikus **1,7 – 1,9‰**. Vastava vastuse andis vaid **1% naistest**. Pea viiendik arvas, et tekkiv alkoholi sisaldus veres on madalam ja 5%, et see on kõrgem; üldse ei osanud vastata 72% naistest.
- Sõidukijuhtimise õigusega naised pakkusid keskmisest oluliselt sagedamini, et vastav joobeaste jääb alla 1,7‰-i (36%) ehk alahindasid tekkiva joobe mõju. Sõidukijuhtimise õigusega meeste hinnangud joobe mõjule ei eristu keskmisest.

I Alkoholi ja narkootikumide tarbimine

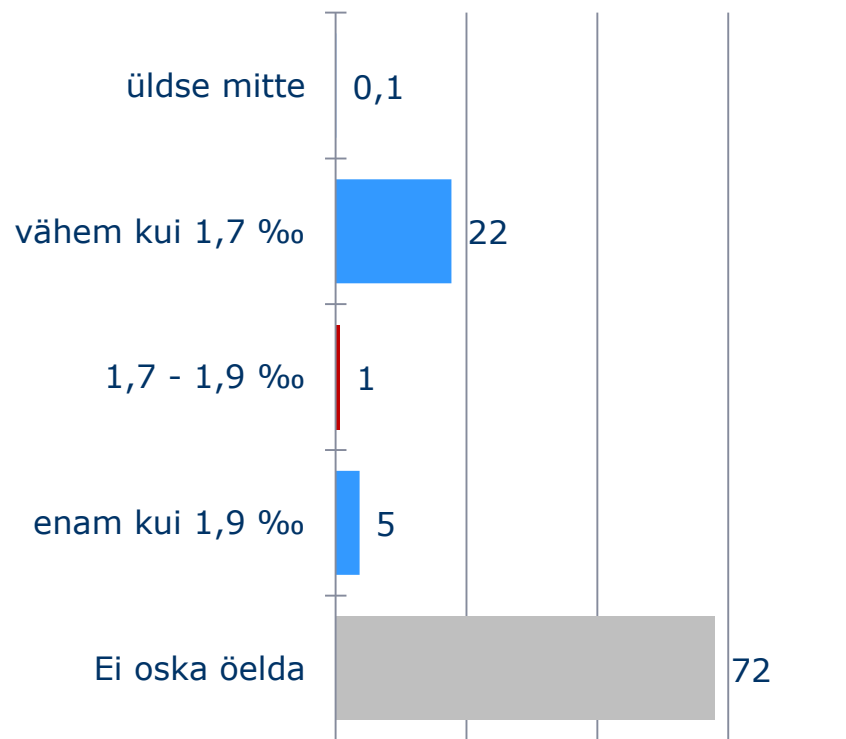
Teadlikkus alkoholi mõjust

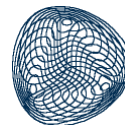

Kui 80 kg kaaluv noormees tarbib 30 minuti jooksul kolm 5%-se alkoholi sisaldusega pooleliitrist õlut, siis kui kõrge on tema vere alkoholisisaldus 30 minutit peale õlle joomise lõpetamisest?
n=420 (mehed)

Kui 55 kg kaaluv naine tarbib 30 minuti jooksul kolm 5%-se alkoholi sisaldusega pooleliitrist siidrit, siis kui kõrge on tema vere alkoholisisaldus 30 minutit peale siidri joomise lõpetamisest?
n=587 (naised)

II

Sõiduki juhtimine ning alkoholi ja narkootikumide tarbimise mõju sellele

II Sõiduki juhtimine ning alkoholi ja narkootikumide tarbimise mõju sellele

KOKKUVÕTE

MOOTORSÕIDUKI JUHTIMISÕIGUS

- **Üle 14-aastasest elanikkonnast omab mootorsõiduki juhtimisõigust $58 \pm 3\%$, so 95% tõenäosusega 613 -681 tuhat elanikku.**
- Mootorsõiduki juhtimisõigus on sagedamini meestel (78%), 25-49-aastastel (74-77%), eestlastel (63%), samuti pigem kõrgemasse sissetulekugruppi kuulujatel (neto üle 401 euro kuus pereliikme kohta).
- Valdav osa mootorsõiduki juhiloa omajatest omavad B-kategooria juhilube. Kümnest juhiloa omanikust neljal on ka mõne muu kategooria juhiluba.

ALKO- JA NARKOJOOBES SÕIDUKI JUHTIMISE OHTLIKKUS

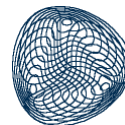
- **89% Eesti üle 14-aastasest elanikkonnast peab alko- ja narkojoobes sõiduki juhtimist väga ohtlikuks, lisaks 8% pigem ohtlikuks, seega seda mitte ohtlikuks pidajaid peaaegu polegi.** Sõidukijuhtimise õigusega elanike arvamus antud teemal ühtib elanikkonna üldise hoiakuga.
- Väga ohtlikuks peavad alko- ja narkojoobes sõiduki juhtimist sagedamini naised (93%) ja üle 74-aastased (95%).

KOOLITUSE LÄBIMINE TEEMAL ALKOHOLI JA NARKOOTILISTE AINETE OHUD LIIKLUSES

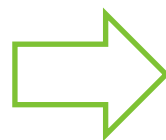
- **28 ± 2,8% üle 14-aastasest Eesti elanikkonnast on läbinud koolituse, milles käsitleti alkoholi ja narkootiliste ainete ohtusid liikluses, so 280-342 tuhat elanikku.** Sõidukijuhtimise õigusega elanikest on vastava koolituse läbinud 41%.
- Koolituse on läbinud sagedamini mehed (37%), 15-34-aastased (44-47%), kõrgeimasse sissetulekugruppi kuulujad (üle 651 euro kuus pereliikme kohta - 41%) ning inimesed, kes on tarbinud narkootikume (49%).

II Sõiduki juhtimine ning alkoholi ja narkootikumide tarbimise mõju sellele

Mootorsõiduki juhtimisõigus

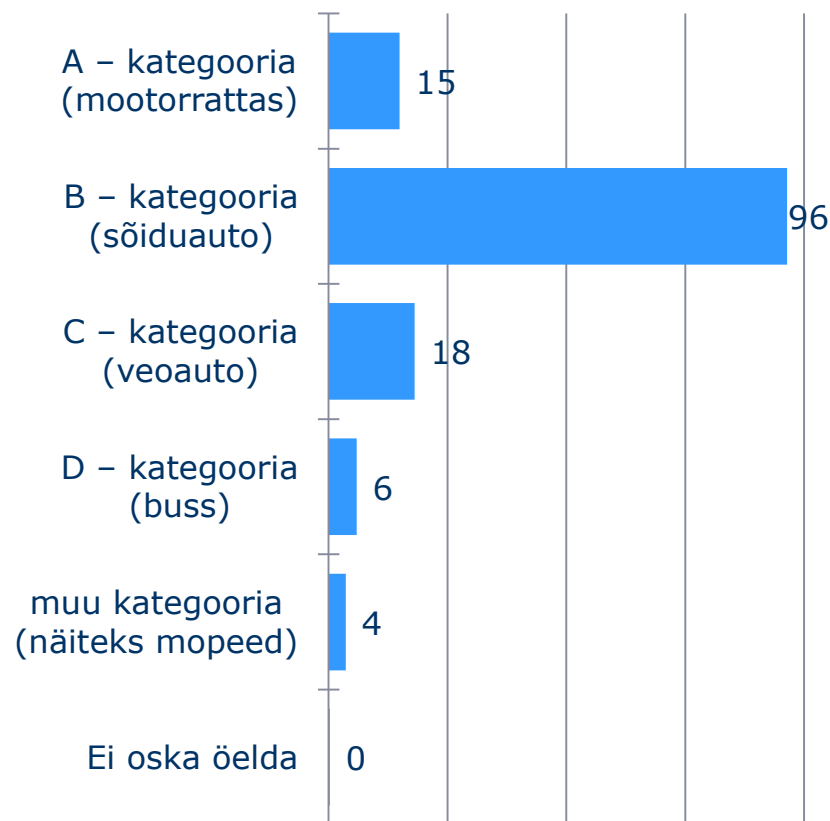

Kas Te omate mootorsõiduki juhtimisõigust?

Mis kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus Teil on?

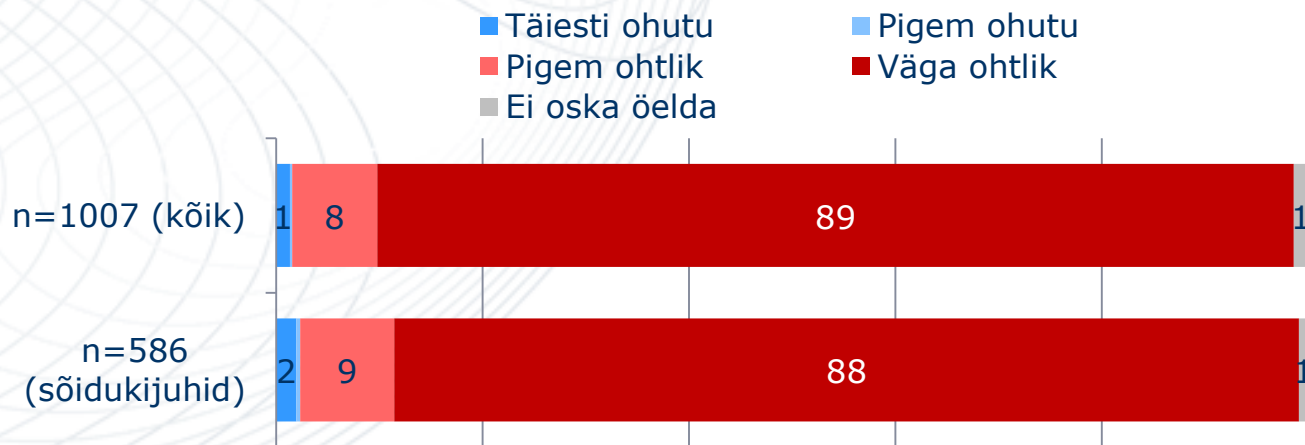
n=586 (omab mootorsõiduki juhtimisõigust)

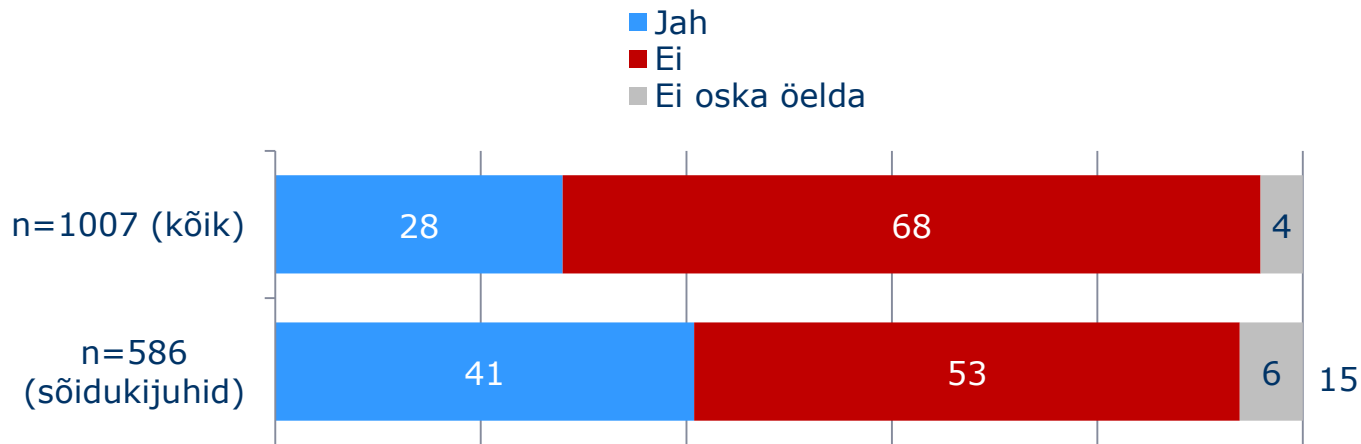
II Sõiduki juhtimine ning alkoholi ja narkootikumide tarbimise mõju sellele / Alko- ja narkojoobes sõiduki juhtimise ohtlikkus ja vastavasisuliselise koolituse läbimine

Kuidas Te hindate alko- ja narkojoobes sõiduki juhtimise ohtlikkust lii kluses?

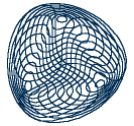

Kas Te olete läbinud koolituse, milles käsitleti alkoholi ja narkootiliste ainete ohtusid lii kluses?

II Sõiduki juhtimine ning alkoholi ja narkootikumide tarbimise mõju sellele

KOKKUVÕTE

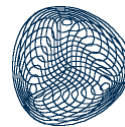

PÕHJUSED, MIKS JUHITAKSE SÕIDUKIT ALKO- VÕI NARKOJOOBES

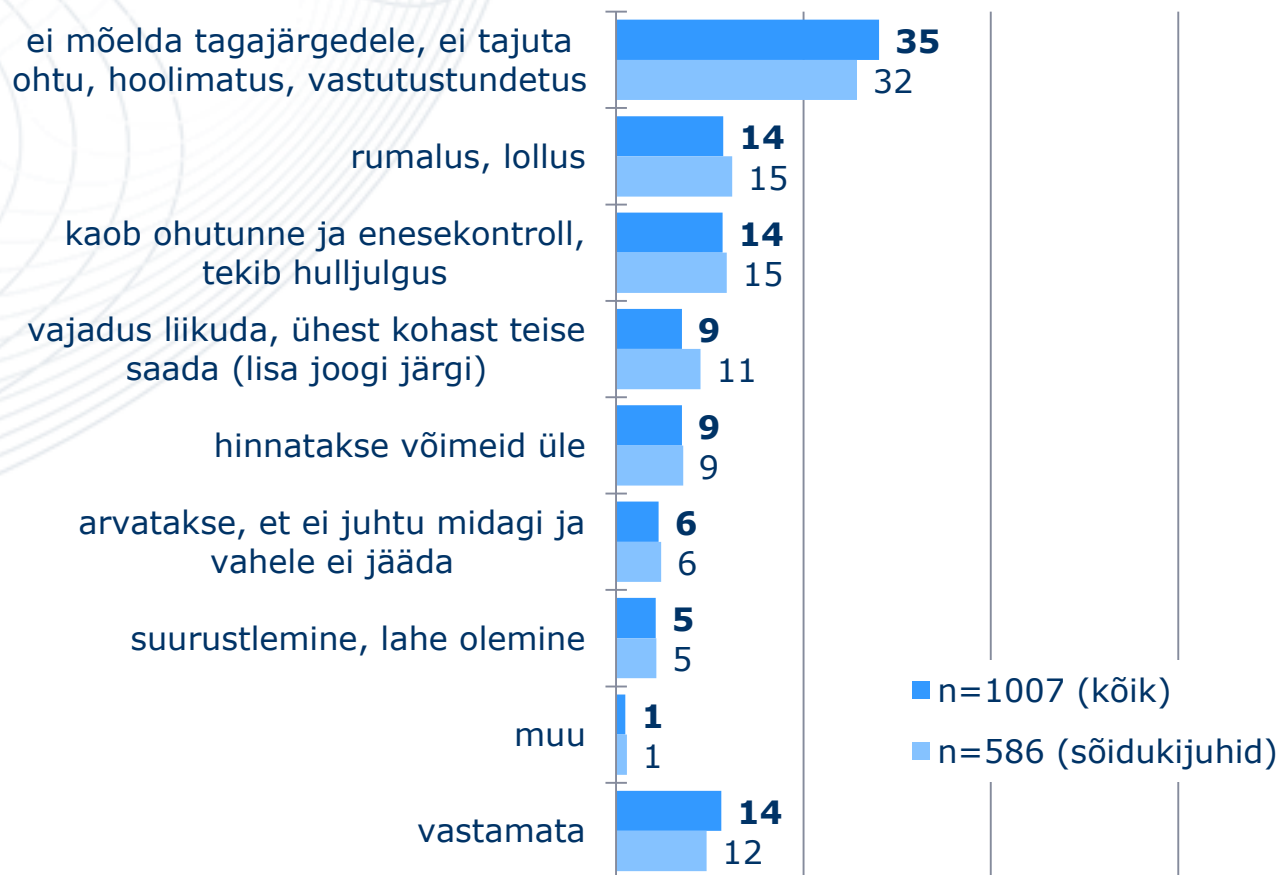
- Vastajatel paluti nimetada vabas vormis, miks nende arvates juhitakse sõidukit alkoholi või narkojoobes. Hiljem sarnase sisuga vastused rühmitati ühise nimetaja alla, et mõista põhjenduste ulatust. Keskmiselt toodi välja 1,1 erinevat põhjust, vastamata jättis 14%.
- **Peamiseks põhjuseks, miks juhitakse sõidukit alkoholi või narkojoobes, peab enam kui kolmandik elanikkonnast hoolimatust, vastutustundetust, tagajärgedele mitte mõtlemist ja ohu mitte tajumist.** Vastava vastuse andsid sagedamini 50-64-aastased (44%) ja mitte-eestlased (42%), viimaste territoriaalsest paiknemisest tingituna enam ka Tallinna (42%) ja Ida-Virumaa (44%) elanikud.
- Iga kuues vastaja arvas aga alko- ja narkojoobes sõiduki juhtimise põhjuseks olevat rumaluse, lolluse; sama paljud tõid välja, et põhjus peitub selles, et vastavaid aineid tarbides kaob inimestel ohutunne ja enesekontroll või tekib asjatu hulljulgus. Rumalust tõid keskmisest enam esile 65-74-aastased (25%); ohutunde ja enesekontrolli kadumist aga suuremate linnade (20%) ja Lõuna-Eesti elanikud (22%).
- Muid vastuseid nimetas juba vähem kui kümnendik elanikkonnast.
- Taustaandmete vaatlemisel eristus olulisel määral veel, et alko- või narkojoobes sõiduki juhtimise põhjuseks pidasid vajadust ühest kohast teise liikuda sagedamini mehed (12%), 15-24-aastased (19%) ja isikud, kes on tarbinud narkootikume (19%) ning samuti need, kes on ise juhtinud sõidukit alkoholijoobes (15-28%).
- Sõidukijuhtimise õigusega elanike vastused ei erine kogu elanikkonna vastustest.

II Sõiduki juhtimine ning alkoholi ja narkootikumide tarbimise mõju sellele

Põhjused, miks juhitakse sõidukit alko- või narkojoobes

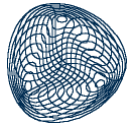

Miks Teie arvates juhitakse sõidukit alkoholi- ja narkojoobes?

II Sõiduki juhtimine ning alkoholi ja narkootikumide tarbimise mõju sellele

KOKKUVÕTE

ALKO- JA NARKOJOOBES JUHIGA SÕIDUKIS VIIBIMINE JA LIIKLUSÕNNETUSSE SATTUMINE

- **Sõidukis, mille juht on olnud alko- või narkojoobes, on viibinud $35 \pm 3\%$ Eesti üle 14-aastasest elanikkonnast, so 95% tõenäosusega 358 - 423 tuhat elanikku.** 13% on viibinud joobes juhiga sõidukis vaid ühel korral, 18% kahel korral ja 4% veel sagedamini.
- Sõidukis, mille juht on olnud alko- või narkojoobes, on viibinud sagedamini mehed (47%), 25-49-aastased (45-49%), Lõuna-Eesti (44%) ja maapiirkondade elanikud (44%).
- **Alko- või narkojoobes juhi süül on sattunud liiklusõnnetusse $7 \pm 1,6\%$ elanikkonnast, so 95% tõenäosusega 63 - 99 tuhat elanikku.** 2% elanikkonnast on sattunud joobes juhi süül liiklusõnnetusse korduvalt.
- Alko- või narkojoobes juhi süül on sattunud liiklusõnnetusse sagedamini mehed kui naised (vastavalt 12 vs 4%). Muude taustaandmete lõikes statistiliselt olulisi erinevusi ei ilmnenud.

II Sõiduki juhtimine ning alkoholi ja narkootikumide tarbimise mõju sellele

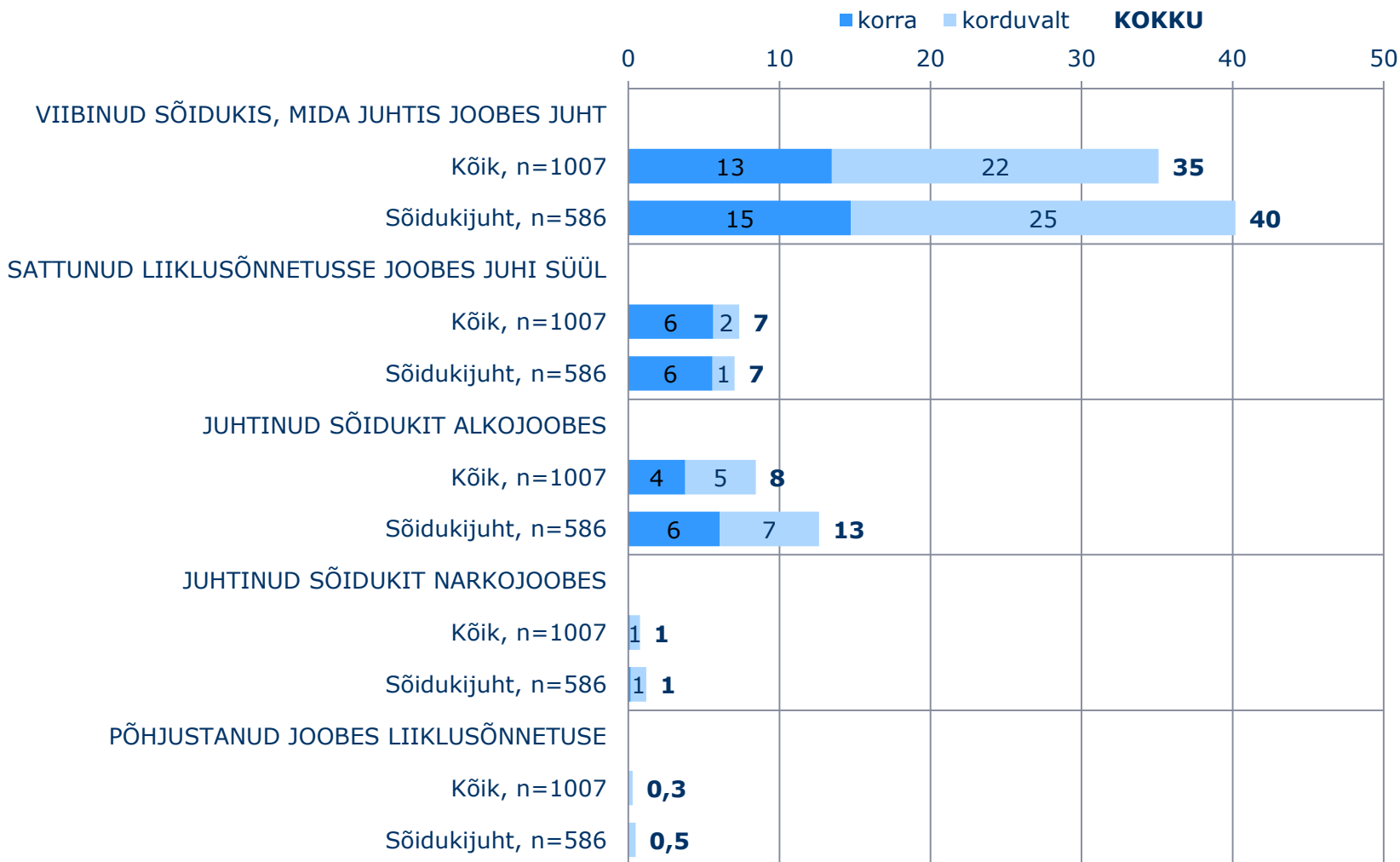
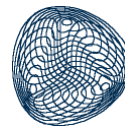
KOKKUVÕTE

ALKO- JA NARKOJOOBES SÕIDUKI JUHTIMINE JA LIIKLUSÕNNETUSE PÕHJUSTAMINE

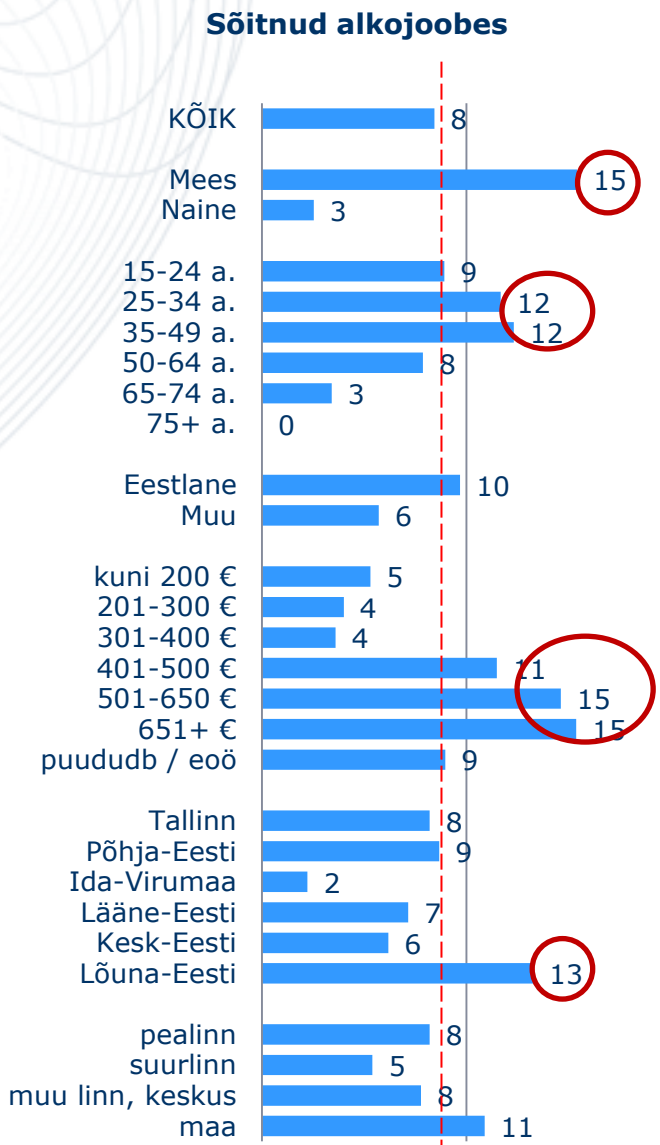
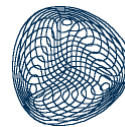
- **Alkojoobes on juhtinud sõidukit viimase aasta jooksul Eesti üle 14-aastasest elanikkonnast $8 \pm 1,7\%$, so 95% tõenäosusega 74 – 113 tuhat elanikku.** 5% on juhtinud sõidukit alkoholi joobes enam kui ühel korral.
- Alkojoobes on juhtinud sõidukit viimase aasta jooksul sagedamini mehed, 25-49-aastased, pigem kõrgemasse sissetulekugruppi kuulujad (üle 400 euro kuus pereliikme kohta) ja Lõuna-Eesti elanikud; harvem seevastu naised, üle 65-aastased, madalamasse sissetulekugruppi kuulujad ja Ida-Virumaa ja suurlinnade elanikud.
- Alkojoobes on sõidukit juhtinud viimase aasta jooksul 13% sõidukijuhtimise õigusega inimestest, samas kui juhtimisõigust mitte-omavate inimeste seas on neid 3%.
- **Narkojoobes on juhtinud sõidukit viimase aasta jooksul $1 \pm 0,5\%$ Eesti üle 14-aastasest elanikkonnast, so 95% tõenäosusega 2 500 – 14 600 elanikku.** Valdav enamus neist on juhtinud sõidukit narkojoobes enam kui ühel korral.
- Narkojoobes on sõidukit juhtinud viimase aasta jooksul 1% sõidukijuhtimise õigusega inimestest, samas kui juhtimisõigust mitte-omavate inimeste seas on neid 0,2%.
- **Alko- või narkojoobes on põhjustanud liiklusõnnetuse viimase aasta jooksul $0,3 \pm 0,3\%$ Eesti üle 14-aastasest elanikkonnast, so 95% tõenäosusega kuni 6 700 elanikku.**
- Sõidukijuhtimise õigusega inimestest on alko- või narkojoobes põhjustanud liiklusõnnetuse viimase aasta jooksul 0,5%, samas kui juhtimisõigust mitte-omavate inimeste seas neid polegi.
- Narkojoobes sõidukit juhtinute ja alko- või narkojoobes liiklusõnnetuse põhjustanute sotsiaal-demograafiliste tunnuste väljatoomiseks on vastajate arvud liialt väikesed. Küll saab välja tuua, et alko- või narkojoobes on liiklusõnnetusse sattunud just need sõidukijuhid, kes on viimase aasta jooksul juhtinud sõidukit joobnuna korduvalt.

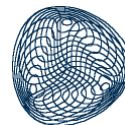
II Sõiduki juhtimine ning alkoholi ja narkootikumide tarbimise mõju sellele

II Sõiduki juhtimine ning alkoholi ja narkootikumide tarbimise mõju sellele

Sõitnud alkojoobes

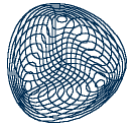
III

Alkoholi ja narkojoobes sõidukijuhtide takistamine ja hinnang kontrollile

III Alkoholi ja narkojoobes sõidukijuhtide takistamine ja hinnang kontrollile

KOKKUVÕTE

JOOBES JUHIST TEAVITAMINE POLITSEILE

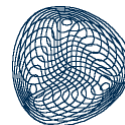
- **Alko- või narkojoobes juhiste jaoks oleks valmis politseile teada andma 47% elanikkonnast tingimusteta, 29%-l on küll põhimõtteline valmisolek teavitamiseks, kuid nad jätaksid selle tegemata juhul, kui tegu oleks enda tuttavaga.** Joobes juhiste ei annaks politseile teada 12% elanikest ja sama paljud ei tea, kuidas nad antud olukorras käituksid.
- Joobes juhiste annaks politseile kindlasti teada sagedamini naised (54%), eestlased (51%) ja Lääne-Eesti elanikud (69%); ei annaks teada aga sagedamini mehed (15%) ja Lõuna-Eesti elanikud (17%). Mitte-teavitajate seas on märgatavalt enam ka neid, kes ise on alko- või narkojoobes sõidukit juhtinud.
- Enda tuttava politseile üles andmist välistavaid, kuid üldiselt politseile joobes juhiste teavitamist vajalikuks pidajaid on keskmisest enam taas meeste (34%) seas, kuid ka 15-34-aastaste (38-40%), kõrgeimasse sissetulekugruppi kuulujate (üle 600 euro kuus pereliikme kohta - 38%), Tallinna ning Põhja-Eesti elanike (vastavalt 34% ja 37%) seas.

JOOBES JUHI TAKISTAMINE

- Analoogne on elanikkonna jagunemine ka senise käitumise osas – 42% on takistanud või püüdnud takistada kõiki ja 29% vaid oma tuttavaid. Seega on **71% elanikkonnast takistanud või püüdnud takistada joobes inimest sõiduki rooli minemast.** Takistada pole proovinud neljandik elanikkonnast ja 4% ei soovinud vastata.
- Sagedamini on takistanud või püüdnud takistada joobes inimest autorolli istuma 25-34-aastased (86%), pigem kõrgemasse sissetulekugruppi kuulujad (üle 400 euro kuus pereliikme kohta; 76-79%), piirkonniti Põhja- ja Lääne-Eesti (kumbki 78%) ning väiksemate linnade, maakonnakeskuste (78%) elanikud, samuti isikud, kes omavad juhiluba (76%).

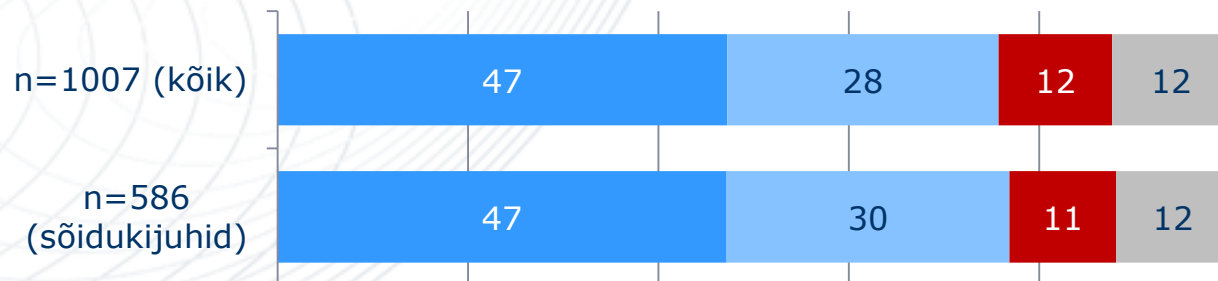
III Alkoholi ja narkojoobes sõidukijuhtide takistamine ja hinnang kontrollile

Joobes juhist teavitamine politseile ja joobes juhi takistamine

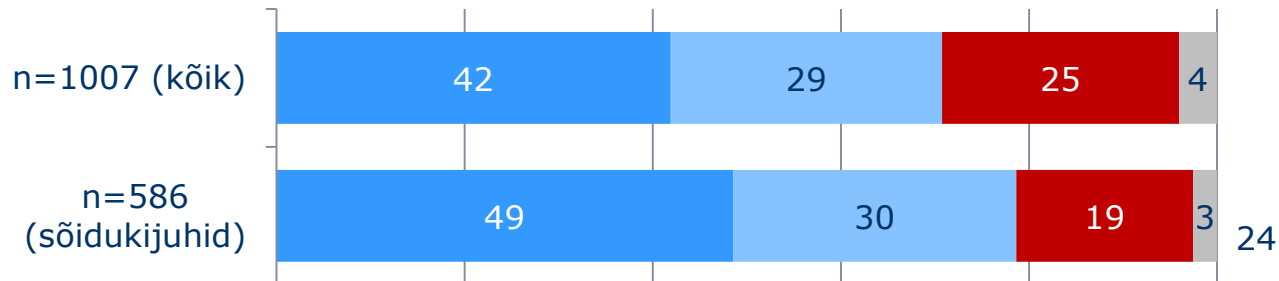
Kas Te olete nõus joobes juhist politseile teatama?

- Jah, teavitate kõigist
- Jah, kuid tuttavaid politseile üles ei anna
- Ei

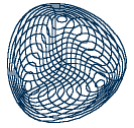
Kas Te olete takistanud / püüdnud takistada inimest, kes juhtis või soovis juhtima hakata sõidukit alko- või narkojoobes?

- Jah, olete takistanud / püüdnud takistada kõiki
- Jah, olete takistanud / püüdnud takistada vaid tuttavaid
- Ei
- Ei oska öelda

III Alkoholi ja narkojoobes sõidukijuhtide takistamine ja hinnang kontrollile

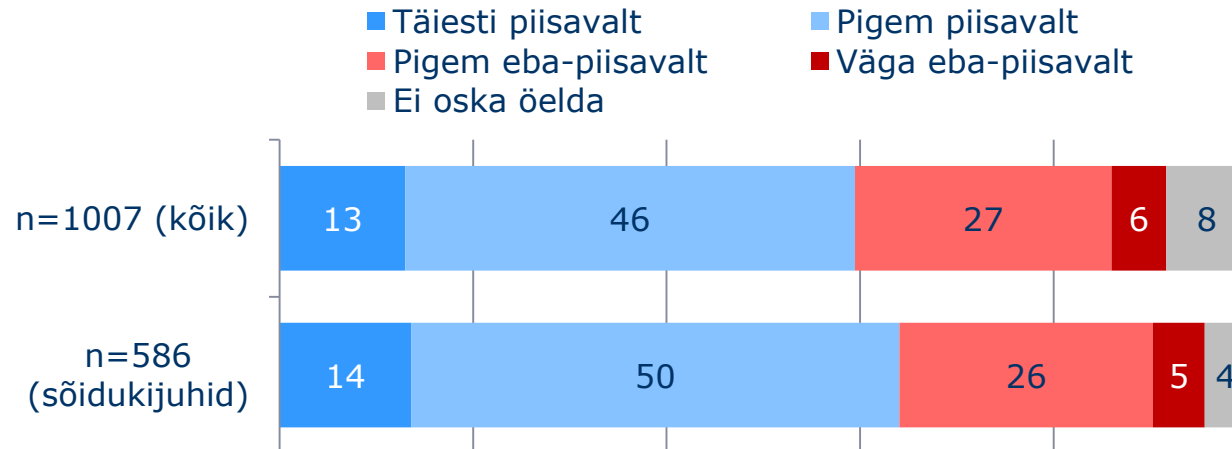
KOKKUVÕTE

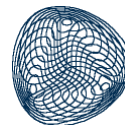

HINNANG POLITSEI- JA PIIRIVALVEAMETI POOLSELE JOOBES JUHTIDE KONTROLLI PIISAVUSELE

- **Politsei- ja Piirivalveameti tegevust alko- ja narkojoobes juhtide kontrollimisel lii kluses peab 59% elanikkonnast piisavaks ja 32% ebapiisavaks. Kõige sagedamini peetakse Politsei- ja Piirivalveameti tegevust pigem piisavaks (46%).** Hinnangut ei osanud anda 8% vastajaist.
- Sõidukijuhtimise õigusega elanike hinnang Politsei- ja Piirivalveameti tegevusele joo bes juhtide kontrollimisel on veidi positiivsem kui elanikkonnas tervikuna (piisavaks pidajaid 5% enam).
- Politsei- ja Piirivalveameti tegevust joo bes juhtide kontrollimisel peavad piisavaks sagedamini Põhja- ja Lõuna-Eesti (vastavalt 71% ja 65%) elanikud, samuti kõrgeimasse sissetulekugruppi kuulujad (üle 651 euro kuus pereliikme kohta – 69%); ebapiisavaks seevastu ülejäänud piirkondade (va Tallinn, 38-45%) ja suurlinnade elanikud (39%).

Kuivõrd piisavalt kontrollib Politsei- ja Piirivalveamet Teie arvates alko- või narkojoobes juhtimist lii kluses?

IV

KAMPAANIA

“Sõber ei lase purjus sõpra rooli”

IV KAMPAANIA “Sõber ei lase purjus sõpra rooli!” KOKKUVÕTE

SPONTAANNE KAMPAANIA MÄRKAMINE

- **Joobes juhtimise liiklusohutuskampaniat “Sõber ei lase purjus sõpra rooli!” arvas märganud olevat 74% elanikkonnast (spontaanne märkamine),** sõiduki juhtimisõigusega elanikest arvas antud kampaniat näinud olevat 81%.
- Keskmisest enam arvasid seda näinud olevat 15-34-aastased (85-90%), eestlased (83%), kõrgemasse sissetulekugruppi kuulujad (91%), piirkonniti Lääne- ja Lõuna-Eesti (vastavalt 91% ja 83%) elanikud; samuti inimesed, kes on tarbinud viimase poole aasta jooksul alkoholi (78%). Keskmisest vähem on kampania nägijaid üle 65-aastaste (53-59%), mitte-eestlaste (58%), piirkonniti Ida-Virumaa elanike (56%) seas.
- Iga kampaniat märganud inimene märkas seda keskmiselt 1,8-s erinevas teabekanalisis.
- Kampania märkamise peamiseks kanaliks peeti televisiooni (79%), sellele järgnesid juba oluliselt väiksema auditooriumiga väli-, interneti- ja raadioreklaam. Muudest teabekanalitest märkas kampaniat oli juba oluliselt väiksem osa elanikkonnast.
- Sõidukijuhtimise õigusega elanike kampania märkamise kanalid ei erinenud oluliselt koguelanikkonna omadest.

KAMPAANIA MÕJU

- **Joobes juhtimise liiklusohutuskampaniat “Sõber ei lase purjus sõpra rooli!” peeti ¾ elanikkonna poolt positiivseks** – valdavalt peeti seda pigem positiivseks (46%). Kampania negatiivseks pidajaid peaaegu ei olnudki (2%), samas pea kümnendik ei uskunud, et kampanial üldse mingit mõju on, vastata ei osanud kuuendik.
- Võrreldes koguelanikkonnaga pidasid sõidukijuhtimise õigusega elanikud vastavat kampaniat sagedamini pigem vajalikuks (+4%) ja harvemini ei osanud hinnangut anda (-3%).
- Kampania positiivsesse mõjusse usuvad sagedamini 15-34-aastased (84%), tallinlased (80%) ja pigem kõrgemasse sissetulekugruppi kuulujad (üle 501 euro kuus pereliikme kohta (83-86%). Seda, et kampanial mingit mõju pole, arvavad sagedamini mehed (13%).

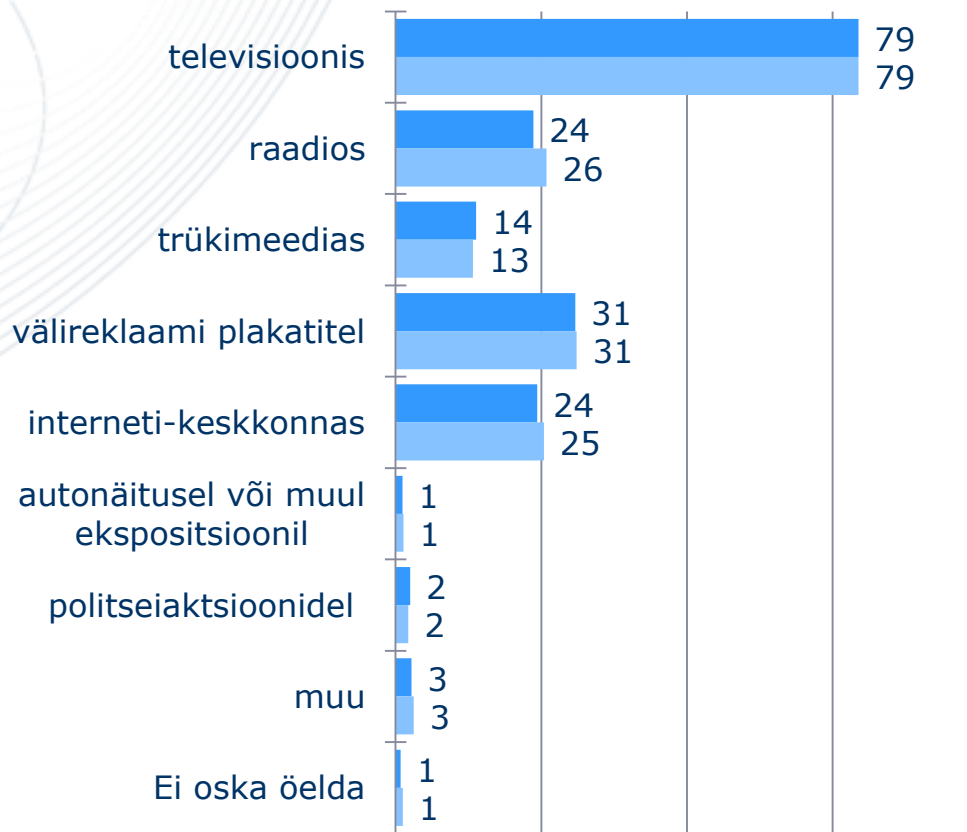
IV KAMPAANIA "Sõber ei lase purjus sõpra rooli"

Spontaanne kampaania märkamine erinevates kanalites

Kus Te seda kampaaniat märkasite?

- n=762 (kõik, kes märkasid kampaaniat)
- n=482 (sõidukijuhid, kes märkasid kampaaniat)

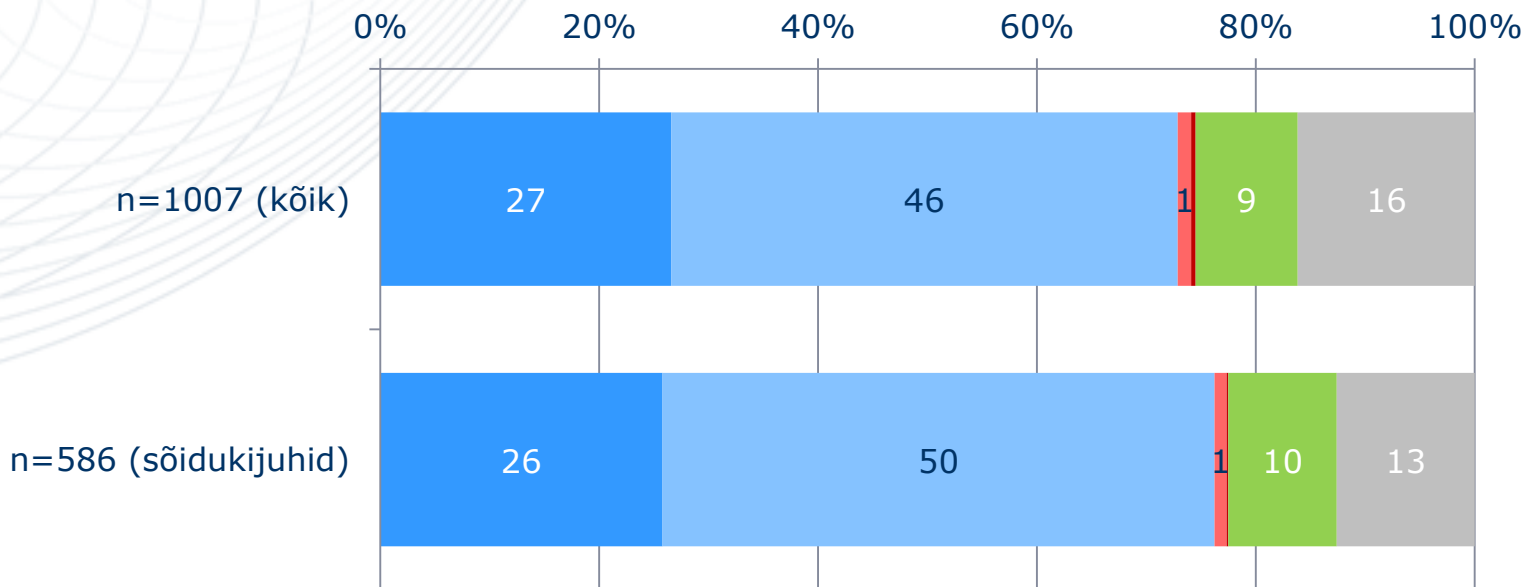

IV KAMPAANIA "Sõber ei lase purjus sõpra rooli" Kampaania mõju

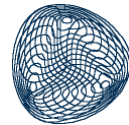
Milline oli Teie hinnangul antud kampaania mõju?

- kindlasti positiivne
- pigem positiivne
- pigem negatiivne
- kindlasti negatiivne
- mõju puudus
- ei oska öelda

IV KAMPAANIA "Sõber ei lase purjus sõpra rooli"

KOKKUVÕTE

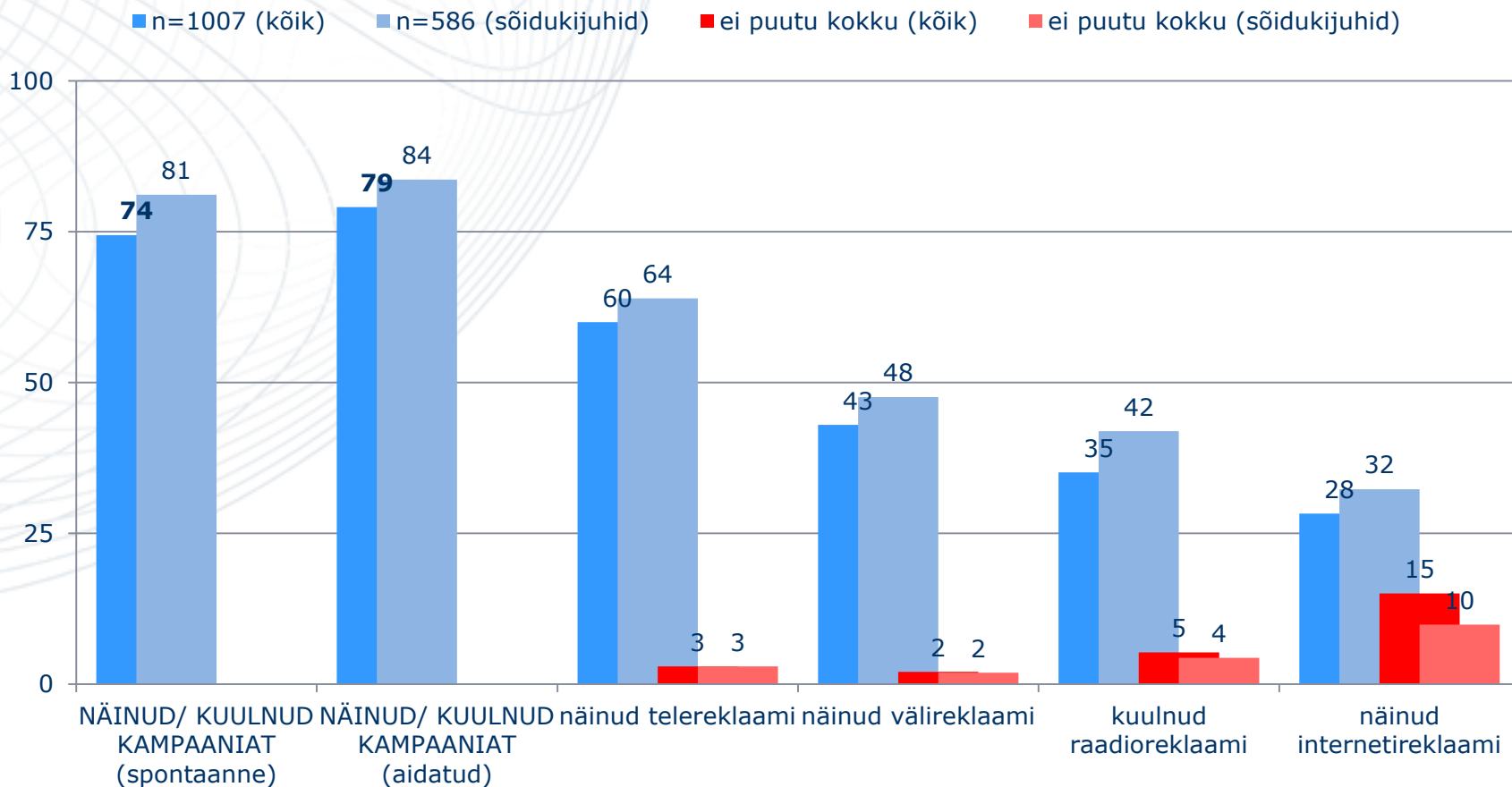

AIDATUD KAMPAANIA MÄRKAMINE

- Et mõista täpsemalt, kui paljudeni kampaania erinevates teabekanalites jõudis, esitati vastajatele konkreetseid kampaania elemente (heli- ja videoklipid, plakatid) ja uuriti, kas nad on neid näinud/kuulnud. Sellise nn **aidatud kujul kampaania märkajaid on 79% elanikkonnast**, samas ei võta see arvesse kõiki võimalikke kanaleid (nt trükimeedia jmt). Sõidukijuhtimise õigusega elanike seas on aidatud kujul kampaania märkajaid 84%.
- Sotsiaal-demograafiliste tunnuste osas olulisi erinevusi võrreldes kampaania nn spontaansete märkajatega ei ole, va see, et aidatud kujul on kampaaniat märganud keskmisest sagedamini ka tallinlased.
- Aidatult on iga kampaaniat märganud inimene täheldanud seda keskmiselt 2,1-s erinevas kanalis, mis on enam kui spontaanse märkamise puhul (1,8).
- Ka aidatud märkamise puhul on antud kampaaniat nähtud kõige enam televisioonist, seejärel välireklaamina ning siis raadio- ja internetireklaamina. Kui televisiooni osatähtsus on nii spontaanse kui aidatud märkamise puhul samal tasemel, siis ülejäänud kanalite puhul on need aidatud kujul kõrgemad.
- Kui kõikidest reklaamikanalitest on kampaaniat märganud keskmisest enam 25-34-aastased ja sõidukijuhtimise õigusega elanikud, siis:
 - väli- kui ka internetireklaamist ka 15-24 aastased, lisaks välireklaamist tallinlased ja internetireklaamist mehed;
 - televisioonist kui ka raadiost veel Lääne-Eesti ja maapiirkondade elanikud, televisioonist lisaks ka eestlased.

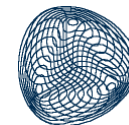
IV KAMPAANIA "Sõber ei lase purjus sõpra rooli"

Kampaania märkamine

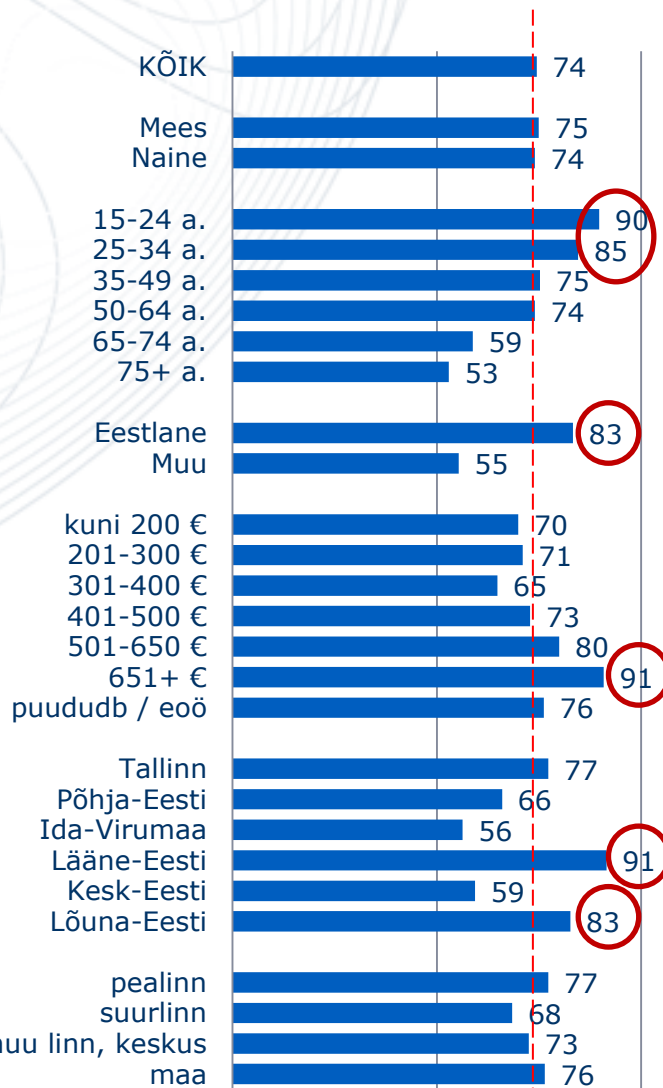

IV KAMPAANIA "Sõber ei lase purjus sõpra rooli"

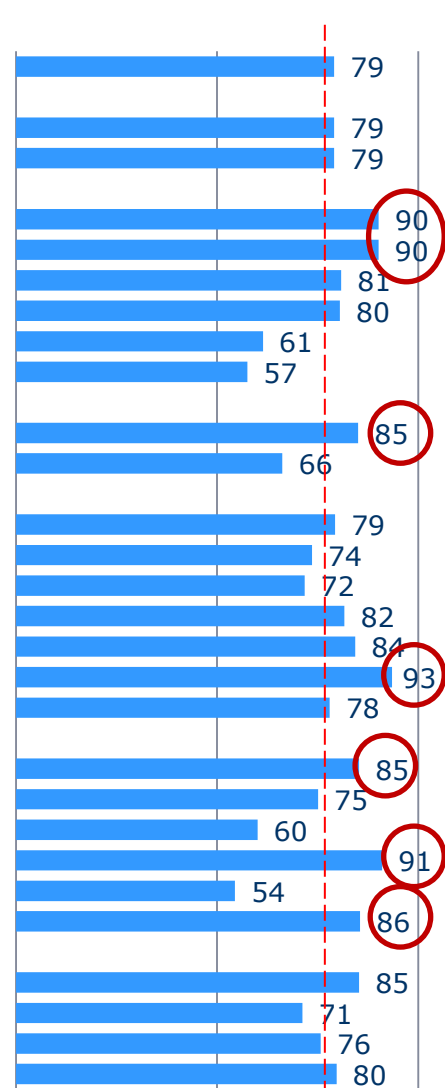
Kampaania märkamine

Spontaanne märkamine

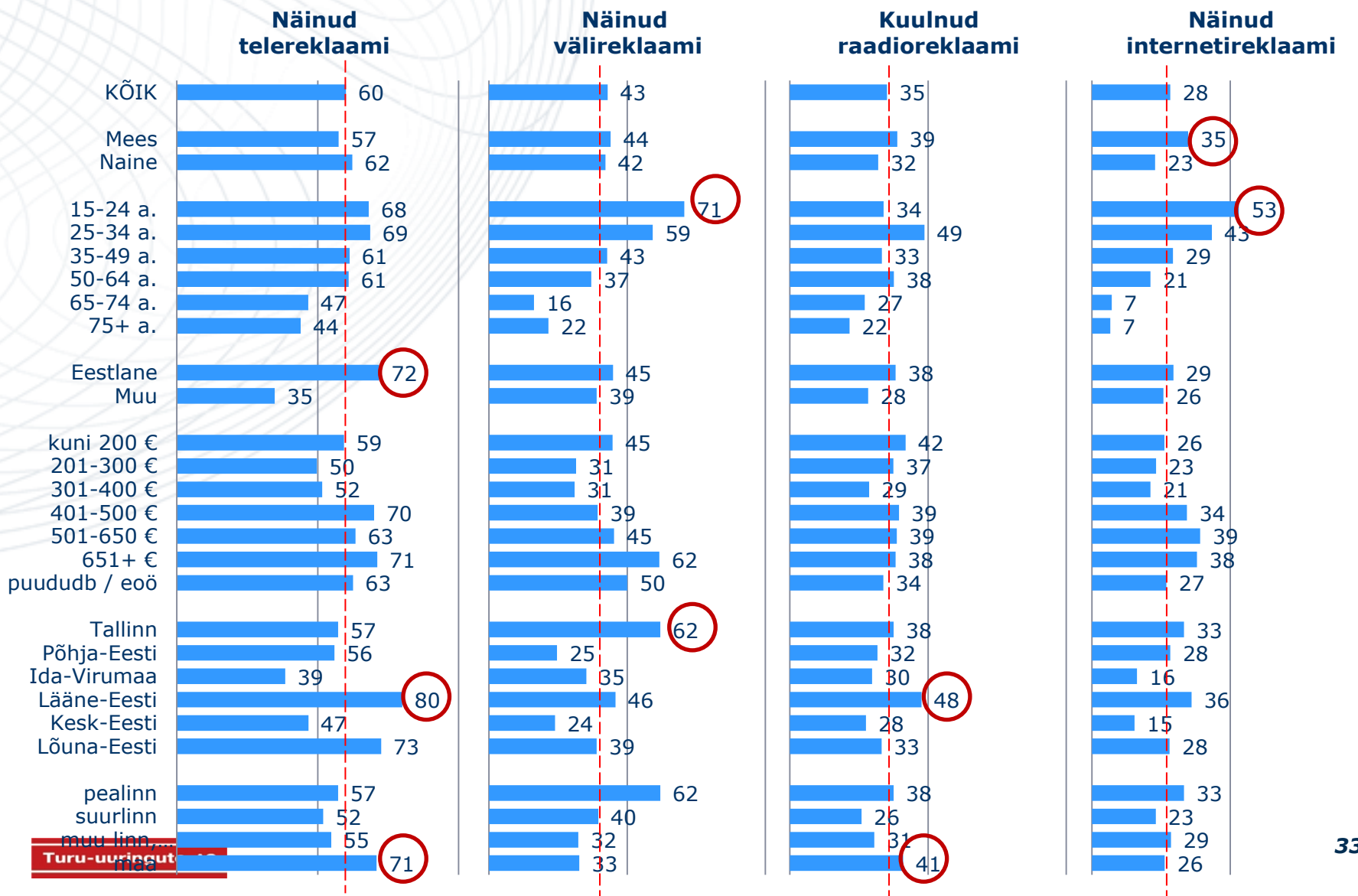
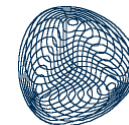

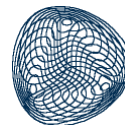
Aidatud märkamine

IV KAMPAANIA "Sõber ei lase purjus sõpra rooli"

Aidatud kampaania märkamine erinevates kanalites

LISA I

ANKEET

1. Kas Te olete oma elus vähemalt korra tarbinud ... ? VÕIB MITU VASTUST!

- alkoholi JÄTKAKE K7
- narkootikumi JÄTKAKE K7
- ei ole tarbinud kumbagi JÄTKAKE K7
- Ei oska öelda

KÜSIMUSED 2-6 KÜSIDA, KUI ON TARBINUD ALKOHOLI (K1=1)

2. Püüdke meenutada kui vanalt Te tarbisite esimest korda alkoholi?

(1 liitrit õlut, 0,5 liitrit veini või 150 grammi kanget alkoholi - viin, džinn, rumm vms)
_____ aastaselt

4. Kui sageli Te olete viimase poole aasta jooksul tavapäraselt alkoholi tarbinud?

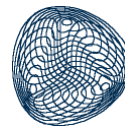
- Peaaegu iga päev
- Vähemalt korra nädalas
- Vähemalt paar korda kuus
- Korra kuus või harvemini
- Ei ole tarbinud viimase poole aasta jooksul JÄTKAKE K7
- Ei oska öelda

K5 KÜSIDA MEESTELT:

5. Kui 80 kg kaaluv noormees tarbib 30 minuti jooksul kolm 5%-se alkoholi sisaldusega pooleliitrist õlut, siis kui kõrge on tema vere alkoholisisaldus 30 minutit peale õlle joomise lõpetamisest?
_____ promilli

K6 KÜSIDA NAISTELT:

6. Kui 55 kg kaaluv naine tarbib 30 minuti jooksul kolm 5%-se alkoholi sisaldusega pooleliitrist siidrit, siis kui kõrge on tema vere alkoholisisaldus 30 minutit peale siidri joomise lõpetamisest?
_____ promilli

VASTAVAD KÕIK :

7. Miks Teie arvates alkoholi tarbitakse? _____

8. Kas Te omate mootorsõiduki juhtimisõigust (juhiluba)?

- Jah
- Ei JÄTKAKE K10
- *Ei oska öelda* JÄTKAKE K10

9. Mis kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus Teil on?

- A – kategooria (mootorrattas)
- B – kategooria (sõiduauto)
- C – kategooria (veoauto)
- D – kategooria (buss)
- muu kategooria (näiteks mopeed)
- *Ei oska öelda*

10. Kas Te olete läbinud koolituse (näiteks autokoolis või eraldi kursusena), milles käsitleti alkoholi ja narkootilise või psühhotroopse aine ohtusid liikluses?

- Jah
- Ei
- *Ei oska öelda*

11. Kuidas Te hindate alko- ja narkojoobes sõiduki juhtimise ohtlikkust liikluses?

- **Täiesti ohutu**
- **Pigem ohutu**
- **Pigem ohtlik**
- **Väga ohtlik**
- *Ei oska öelda*

12. Miks Teie arvates juhitakse sõidukit alko- või narkojoobes? _____

13. Kui sageli Te olete viibinud sõidukis, mida juhtis alko- või narkojoobes juht?

- Mitte kunagi
- Ühel korral
- Paaril korral
- Sagedamini
- *Ei oska öelda*

14. Kui sageli Te olete viibinud sõidukis, mis on sattunud liiklusõnnetusse alko- või narkojoobes juhi süül?

- Mitte kunagi
- Ühel korral
- Paaril korral
- Sagedamini
- *Ei oska öelda*

K15 KÜSIDA, KUI ON TARBINUD ALKOHOLI (K1=1):

15. Kui sageli Te olete möödunud aasta jooksul ise juhtinud sõidukit (s.h jalgratas, mopeed, mootorratas, auto vms) alkoholi joobes?

- Mitte kordagi
- Ühel korral
- Paaril korral
- Sagedamini
- *Ei oska öelda*

K16 KÜSIDA, KUI ON TARBINUD NARKOOTIKUMI (K1=2):

16. Kui sageli Te olete möödunud aasta jooksul ise juhtinud sõidukit narkootilise või psühhotroopse aine mõju all (narkojoobes)?

- Mitte kordagi JÄTKAKE K18
- Ühel korral
- Paaril korral
- Sagedamini
- *Ei oska öelda* JÄTKAKE K18

K17 KÜSIDA, KUI ON TARBINUD ALKOHOLI JA/VÕI NARKOOTIKUMI (K1=1 ja/või 2) ja ISE JUHTINUD SÕIDUKIT ALKO- VÕI NARKOJOOBES (K15 ja/või K16 = 2-4):

17. Kas Te olete möödunud aasta jooksul ise alko- või narkojoobes põhjustanud liiklusõnnetuse?

- **Mitte kordagi**
- **Ühel korral**
- **Paaril korral**
- **Sagedamini**
- *Ei oska öelda*

VASTAVAD KÕIK :

18. Kas Te olete nõus joobes juhust politseile teatama?

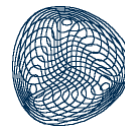
- **Ei**
- **Jah, kuid tuttavaid politseile üles ei anna**
- **Jah, teavitan kõigist**
- *Ei oska öelda*

19. Kas Te olete takistanud / püüdnud takistada inimest, kes juhtis või soovis juhtima hakata sõidukit alko- või narkojoobes?

- **Ei**
- **Jah, olete takistanud / püüdnud takistada vaid tuttavaid**
- **Jah, olete takistanud / püüdnud takistada kõiki**
- *Ei oska öelda*

20. Kuivõrd piisavalt kontrollib Politsei- ja Piirivalveamet Teie arvates alko- või narkojoobes juhtimist liikluses?

- **Täiesti piisavalt**
- **Pigem piisavalt**
- **Pigem ebapiisavalt**
- **Väga ebapiisavalt**
- *Ei oska öelda*

22. Kas Te olete näinud või kuulnud joobes juhtimise liiklusohutuskampaaniat „Sõber ei lase purjus sõpra rooli!“?

- Jah
- Ei JÄTKAKE K24
- *Ei oska öelda* JÄTKAKE K24

23. Kus Te seda kampaaniat märkasite?

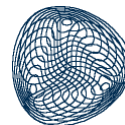
- televisioonis
- raadios
- trükimeedias (ajalehtedes, ajakirjades)
- välireklaami plakatitel
- interneti-keskkonnas
- autonäitusel (messil) või muul ekspositsioonil
- politseiaktsioonidel
- muu, **mis?** _____
- *Ei oska öelda*

24. Kas Te olete näinud järgmist telereklaami?

- Jah
- Ei
- *Ei oska öelda*
- *Ei vaata televiisorit*

25. Kas Te olete kuulnud järgmist radioreklaame?

- Jah
- Ei
- *Ei oska öelda*
- *Ei kuula raadiot*

26. Kas Te olete näinud järgmist välireklaami?

- Jah
- Ei
- *Ei oska öelda*
- *Ei liigu tänavatel*

27. Kas Te olete näinud järgmist internetireklaami?

- Jah
- Ei
- *Ei oska öelda*
- *Ei kasuta internetti*

28. Milline oli Teie hinnangul antud kampaania mõju?

- **kindlasti positiivne**
- **pigem positiivne**
- **pigem negatiivne**
- **kindlasti negatiivne**
- **kampaania ei olnud mõju**
- *Ei oska öelda*